

SEMESTRUL EUROPEAN - FIȘĂ TEMATICĂ

LUPTA ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

1. INTRODUCERE

Corupția este un obstacol în calea creșterii economice. Prin deturnarea resurselor de la rezultatele productive din punct de vedere economic, aceasta subminează eficiența cheltuielilor publice. În plus, mai ales atunci când resursele publice sunt limitate, corupția subminează sustenabilitatea bugetelor publice și reduce fondurile publice destinate investițiilor. În scenariile de deficit, costul serviciului acelei părți a datoriei care rezultă din corupție are un impact suplimentar pe termen lung asupra fondurilor publice.

Costurile corupției pentru economia UE sunt estimate la 120 de miliarde EUR pe an, sumă nu cu mult mai mică decât bugetul anual al Uniunii Europene¹. Deoarece corupția și nivelul scăzut de creștere favorabilă incluziunii se potențează reciproc, combaterea corupției este de o importanță capitală pentru sustenabilitatea reformelor structurale. Publicul larg și întreprinderile se așteaptă ca UE și statele membre să protejeze economia împotriva criminalității organizate, a fraudelor

¹ Costurile economice totale ale corupției nu pot fi calculate cu ușurință. Cifra menționată se bazează pe estimări ale unor instituții și organisme specializate, cum ar fi Camera Internațională de Comerț, Transparency International, Pactul mondial al ONU (UN Global Compact), Forumul Economic Mondial sau publicația „Clean Business is Good Business” din 2009, potrivit căreia corupția reprezintă 5 % din PIB la nivel mondial.

financiare și fiscale, a spălării banilor și a corupției.

În mediul de afaceri, corupția creează incertitudine, încetinind procesele și putând să ducă la costuri suplimentare. Astfel, locul respectiv devine mai puțin atrăgător pentru desfășurarea afacerilor, nivelul investițiilor private și al competitivității scade în consecință, iar economia nu își poate valorifica întregul potențial. Corupția are și rolul de factor de descurajare a contribuabililor în ceea ce privește plata impozitelor. Toate aceste efecte se propagă asupra finanțelor din sectorul public, reducând veniturile fiscale și limitând și mai mult capacitatea de investiție a sectorului public.

Diminuarea resurselor ca urmare a unor practici de corupție poate avea efecte negative asupra protecției sociale și a serviciilor publice, deoarece micșorează bugetul disponibil și perturbă accesul echitabil la serviciile publice². În timp, corupția alimentează și adâncește inegalitățile sociale, erodând încrederea în stat, în instituții și în administrația publică. În ultimă instanță, în cazuri extreme, corupția poate constitui o amenințare la adresa democrației înseși.

Adevăratul cost social al corupției nu poate fi măsurat doar prin cuantumul mitelor plătite sau al fondurilor publice deturnate. Acesta include și pierderile de producție din cauza alocării greșite a

² Gupta et al. (2002), Olken (2006).

resurselor, a denaturării stimulentele și a altor ineficiențe cauzate de corupție. De asemenea, corupția poate produce efecte negative asupra distribuției veniturilor și neglijarea protecției mediului. Dar cel mai important lucru este că ea subminează încrederea în instituțiile legitime, diminuându-le capacitatea de a furniza servicii publice corespunzătoare și de a asigura un mediu favorabil dezvoltării sectorului privat. În cazuri extreme, corupția poate atrage după sine nerecunoașterea legitimității statului, ducând la instabilitate politică și economică. Incertitudinea rezultată descurajează angajamentul întreprinderilor private față de o strategie de dezvoltare pe termen lung, ceea ce face mai dificilă realizarea unei dezvoltări durabile.

Sursa: OCDE (2013) „Document tematic: Corupția și creșterea economică”

În schimb, un nivel crescut de transparență și de integritate în sectorul public creează mai puține situații prielnice corupției. Aceasta se traduce printr-o mai mare competitivitate, o eficiență crescută în colectarea impozitelor și în cheltuielile publice și o consolidare a statului de drept. Ca urmare, concurența pe piața bunurilor și a serviciilor se îmbunătățește odată cu reducerea barierelor în calea comerțului și a investițiilor.

O definiție general acceptată a corupției este „abuz de putere în scopul obținerii unui câștig personal”. Deși definiția se aplică și sectorului privat³, corupția este în general înțeleasă ca referindu-se la folosirea abuzivă a unei funcții în administrația publică sau a legăturilor cu aceasta în vederea asigurării unor beneficii necuvenite pentru sine sau pentru un terț. Marea corupție implică schimburi între eșaloanele superioare ale administrațiilor naționale și locale, înalții reprezentanți ai partidelor politice, politicienii aleși și interesele sectorului privat. Mica corupție apare în

³ A se vedea Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat.

interacțiunea dintre eșaloanele inferioare ale administrației publice și cetățeni.

Voința politică reală este o condiție esențială pentru o reformă națională cu rezultate pe termen lung. Aceasta înseamnă conștientizarea problemelor legate de corupție la nivel politic, prioritizarea resurselor pentru aplicarea politicilor anticorupție, stabilirea unor obiective clare și tangibile și crearea unui climat general de responsabilitate politică. Măsurile de reducere a corupției, a conflictelor de interese și a favoritismului trebuie să fie asociate cu schimbări structurale și de mentalitate profunde în cadrul organismelor publice și al societății în general, și nu cu simpla adoptare a unor acte legislative și asigurarea unei conformități formale. Legislația anticorupție este necesară, dar provocarea principală constă mai ales în punerea sa în aplicare. Corupția poate avea impact atât asupra politicilor și fondurilor naționale, cât și asupra celor ale UE. Acest fapt reiese din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care recunoaște corupția ca domeniu al criminalității în care UE ar putea să fie nevoită să acționeze pornind de la o bază comună⁴.

Pe lângă punerea unui accent mai mare pe corupție în rapoartele și recomandările semestrului european, Comisia sprijină eforturile de reformare ale statelor membre prin publicarea Raportului anticorupție al UE⁵ și prin organizarea în întreaga UE a unor ateliere de schimb de experiență⁶ pe teme relevante pentru experți. Un set de instrumente privind calitatea administrației publice, ilustrat prin

⁴ Articolul 83 din TFUE
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12008E083>.

⁵ Raportul anticorupție al UE,
<http://ec.europa.eu/anti-corruption-report/>.

⁶ Ateliere de schimb de experiență în domeniul combaterii corupției
https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme_en.

aproape 170 de studii de caz, îi ajută pe practicieni să promoveze integritatea⁷.

O serie de aspecte relevante și pentru corupție, cum ar fi administrația publică și sistemele judiciare eficiente, sunt tratate în [fișe separate](#).

Prezenta fișă tematică este structurată după cum urmează: secțiunea 2 analizează situația actuală a luptei împotriva corupției în statele membre ale UE și principalele provocări legate de aceasta, secțiunea 3 examinează mai multe pârgii politice pentru depășirea acestor provocări, iar secțiunea 4 evidențiază câteva exemple de bune practici din statele membre.

2. PRINCIPALELE PROVOCĂRI

Corupția este un fenomen complex, cu dimensiuni economice, sociale, politice și culturale. Un răspuns eficient în materie de politici trebuie să se bazeze pe dovezi privind răspândirea și formele sale într-o anumită țară, condițiile care o favorizează și stimulentele instituționale și de altă natură care pot fi utilizate împotriva acesteia. Lupta împotriva corupției nu poate fi redusă la un set standard de măsuri universale valabile. Cu toate acestea, pentru ca răspunsul să își atingă scopul, trebuie să existe instrumente care să prevină, să identifice, să reprime și să sancționeze corupția.

2.1. Măsurarea corupției

Pentru a elabora o strategie de combatere a corupției, este esențial să înțelegem nivelul corupției și formele pe care le îmbracă aceasta într-o anumită țară și să identificăm sectoarele cu risc ridicat, precum și factorii determinanți. Cu toate acestea, culegerea de date credibile cu privire la nivelul corupției reprezintă o provocare deosebită, dat fiind că aceasta înflorește exact atunci când rămâne ascunsă. Există puține

statistici oficiale transnaționale comparabile cu privire la infracțiunile de corupție. În 2015, culegerea experimentală de către Comisie a unor date statistice la nivelul UE⁸ a evidențiat numeroase diferențe între statele membre în ceea ce privește definirea infracțiunilor, indicatorii disponibili și metodologia de înregistrare a datelor.

Măsurarea corupției este o sarcină complexă. Dacă majoritatea aspectelor care caracterizează sănătatea și bogăția unei economii pot fi măsurate prin indicatori econometrici obiectivi, în cazul corupției lucrurile stau altfel. Deși este posibilă *evaluarea* situației, de obicei nu este posibilă cuantificarea întregii dimensiuni a problemei.

Prin urmare, evaluările cantitative se bazează pe anchete prin sondaj asupra experiențelor legate de corupție, combinate cu evaluări ale experților bazate pe cercetări. Aceste evaluări ale experților sunt utilizate de regulă împreună cu analize ale caracteristicilor sistemice care afectează riscurile de corupție sau ale măsurilor de protecție împotriva unor asemenea riscuri instituite în diferite contexte. Sondajele de opinie privind percepțiile oferă și un indiciu important asupra răspândirii problemei de-a lungul timpului. În cazurile în care întreprinderile sau publicul larg percep corupția ca fiind larg răspândită, acest lucru poate constitui în sine un obstacol major în calea investițiilor, amplificând efectele corupției asupra economiei⁹.

⁸ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/official_corruption_statistics_2011_2013_jan_16_en.pdf.

⁹ Rezultatele cercetărilor recente relevă consecvență între percepția asupra corupției și experiențele efective legate de corupție. Charon, Nicholas (2015) „[Do corruption measures have a perception problem? Assessing the relationship between experiences and perceptions of corruption among citizens and experts](#)”. European Political Science Review. Volumul 8, numărul 1; februarie 2016, p. 147-171.

⁷ Setul de instrumente privind calitatea administrației publice, <http://ec.europa.eu/esf/toolbox>.

Potrivit sondajului Eurobarometru Flash din 2015 privind *Atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE*¹⁰

- 40 % dintre companiile din UE declară că corupția reprezintă o problemă pentru ele în desfășurarea activității;
- 71 % dintre companii declară că corupția este larg răspândită în țara lor;
- 44 % dintre respondenți declară că singura modalitate de a reuși în afaceri este de a avea legături politice;
- 34 % dintre companiile care au participat la licitații publice sau la proceduri de achiziții publice în ultimii 3 ani au considerat că corupția le-a împiedicat să câștige un contract;
- 68 % dintre companii au fost de acord că favoritismul și corupția obstrucționează concurența în afaceri în țara lor;
- 4 % dintre întreprinderi au declarat că li s-a cerut sau s-a așteptat din partea lor să plătească mită pentru a primi anumite servicii publice sau autorizații în ultimele 12 luni.

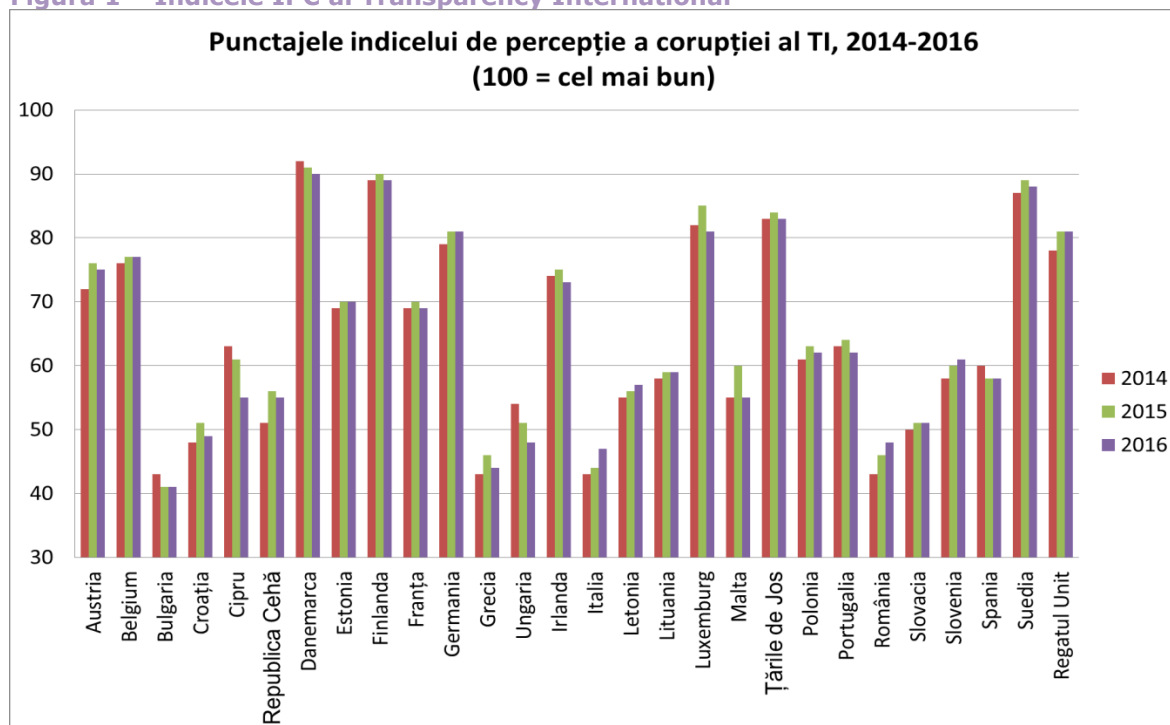
¹⁰ Eurobarometru Flash din 2015 privind atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE, http://data.europa.eu/euodp/ro/data/dataset/S2084_428_ENG.

În comparație cu anul 2013 există, în medie, o ușoară îmbunătățire a percepțiilor asupra nivelului corupției la nivelul UE (de exemplu, în prezent 71 % dintre respondenți consideră corupția ca fiind larg răspândită, față de 75 % în 2013). Rezultatele la nivelul statelor membre variază considerabil. Ca tendință generală, întreprinderile se confruntă cu corupția și o percep mai mult în sudul și estul Europei decât în nordul și vestul continentului.

Rezultatele sunt în mare măsură corelate cu cele obținute prin aplicarea altor indicatori compoziți utilizați pe scară largă.

Un astfel de indicator global menționat adeseori este indicele de percepție a corupției stabilit de Transparency International¹¹, care se calculează folosind 12 surse de date de la 11 instituții care înregistrează percepția asupra corupției din ultimii 2 ani. Un alt indicator utilizat pe scară largă este cel privind „controlul corupției”, produs de Banca Mondială ca parte a indicatorilor săi privind guvernarea la nivel mondial. Acești indicatori se bazează pe câteva sute de variabile privind percepțiile în materie de guvernare, obținute din 31 de surse diferite de date¹². Rezultatele recente ale acestor două anchete pentru statele membre ale UE sunt prezentate în figurile de mai jos.

Figura 1 – Indicele IPC al Transparency International

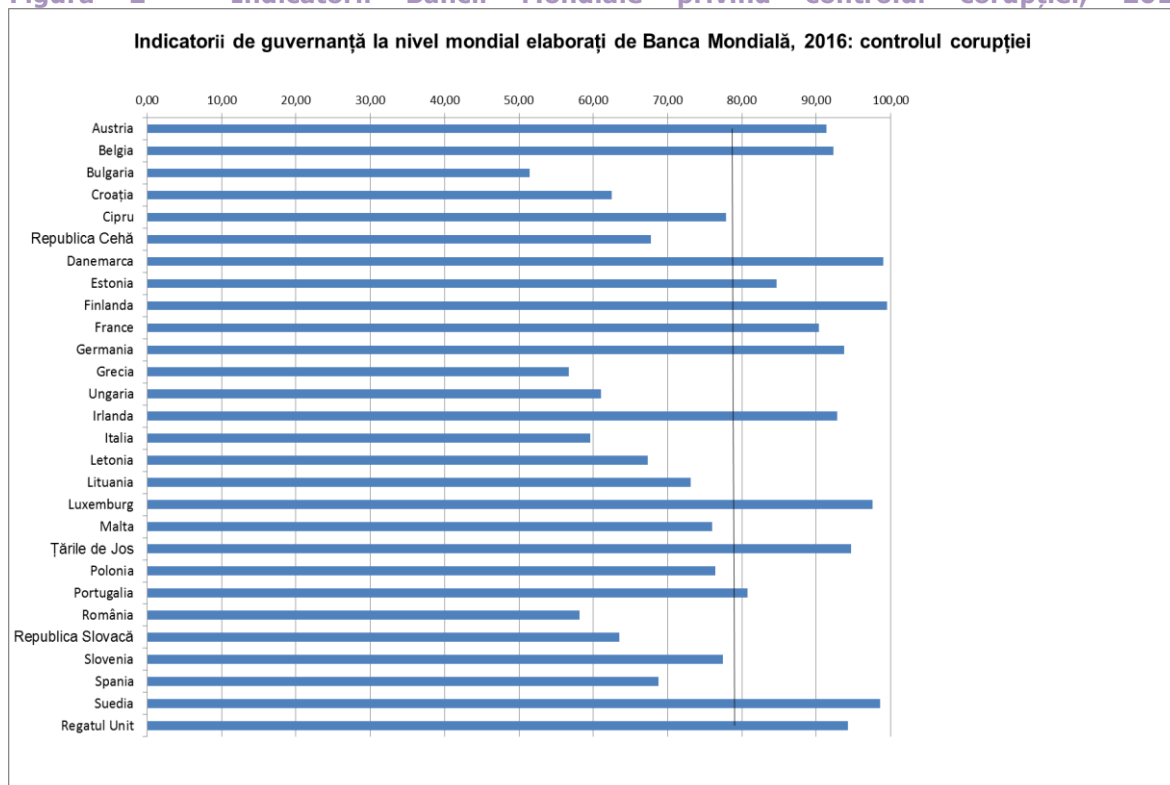
Sursa: Transparency International¹³

¹¹ Indicele de percepție a corupției, <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>.

¹² Indicatorii privind guvernarea la nivel mondial, <http://info.worldbank.org/governance/wgi/pdf/WGi.pdf>.

¹³ Indicele de percepție a corupției, <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>.

Figura 2 – Indicatorii Băncii Mondiale privind controlul corupției, 2016

Sursa: Indicatorul „controlul corupției” din cadrul indicatorilor Băncii Mondiale privind guvernarea la nivel mondial¹⁴

Un al treilea studiu utilizat frecvent este Raportul privind competitivitatea globală¹⁵. Acesta este elaborat anual de către Forumul Economic Mondial pentru a stabili nivelul de productivitate al economiilor din întreaga lume și cuprinde o serie de indicatori axați pe instituțiile relevante din perspectiva riscurilor asociate corupției. Punctajele se bazează pe răspunsurile mediului de afaceri la sondajul realizat în rândul cadrelor de conducere, ponderate în funcție de mărimea eșantionului și cuprinzând răspunsurile din ultimii 2 ani¹⁶.

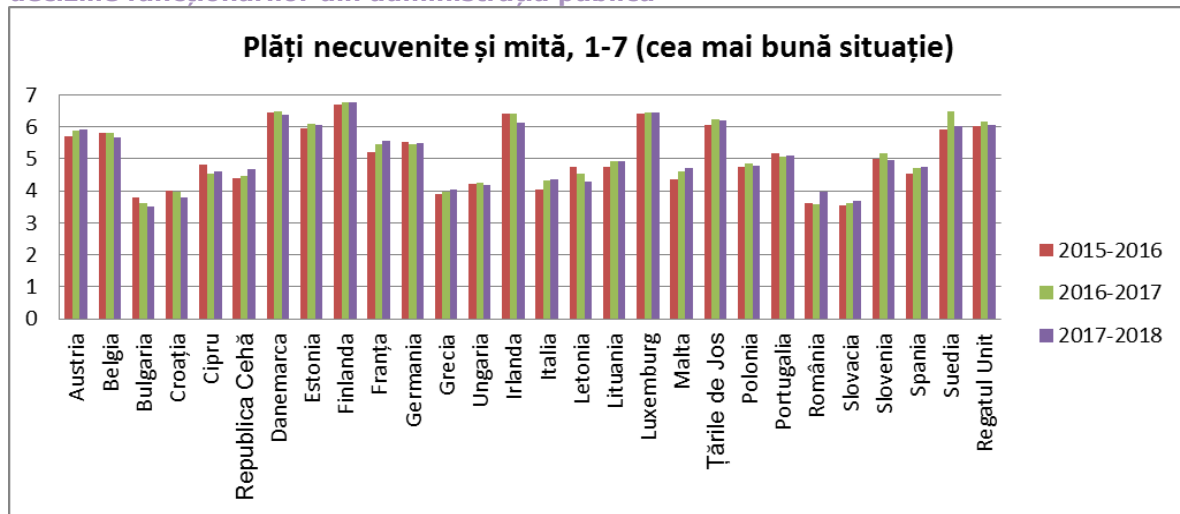
Figurile 3, 4 și 5 prezintă rezultatele recente pentru statele membre ale UE. Valorile mai mari indică o situație relativ mai bună decât valorile inferioare.

¹⁴ Indicatorii privind guvernarea la nivel mondial, <http://info.worldbank.org/governance/wqi/index.aspx>.

¹⁵ Raportul privind competitivitatea globală 2016-2017 <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1/>.

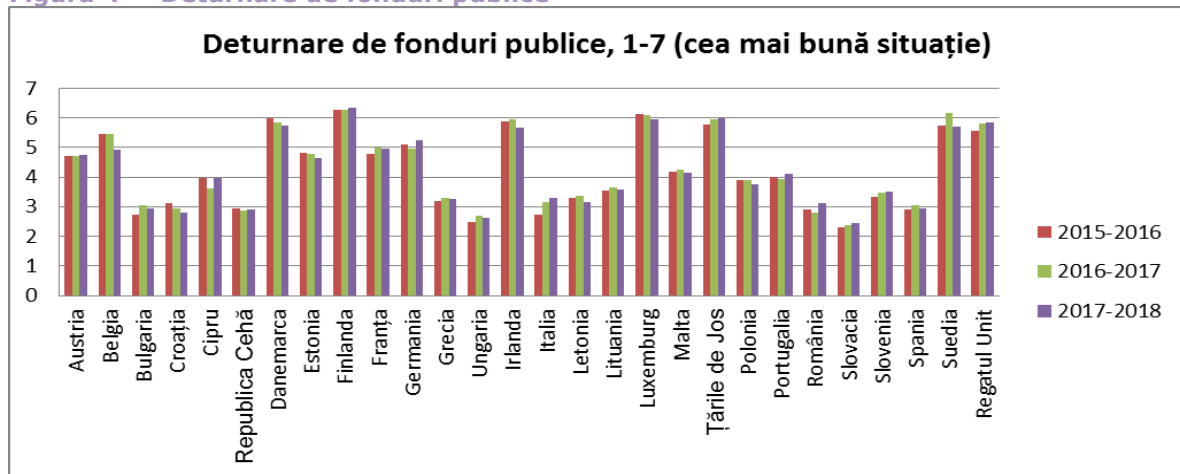
¹⁶ <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/>.

Figura 3 – Plăți necuvenite și mită, deturnare de fonduri publice și favoritism în deciziile funcționarilor din administrația publică

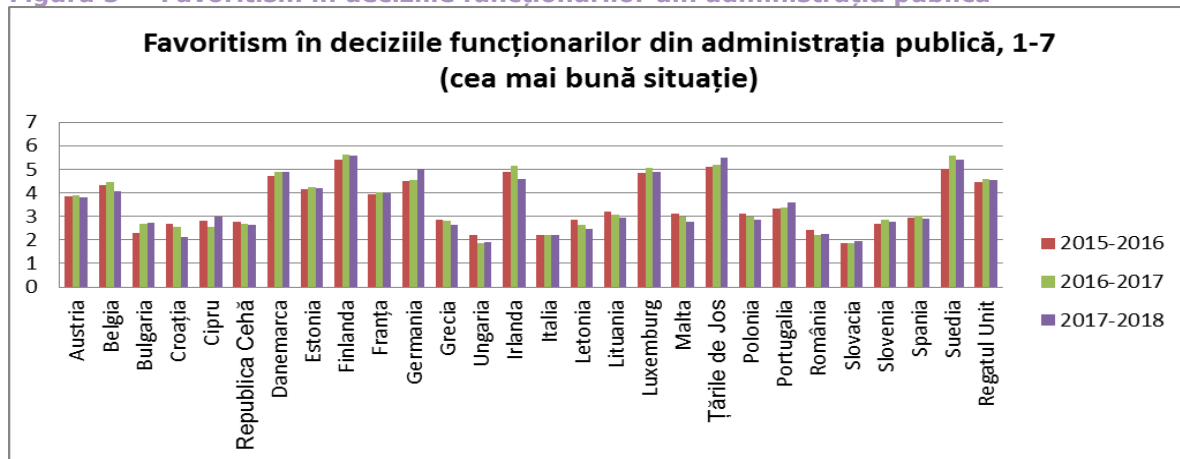
Sursa: Forumul Economic Mondial, Raportul privind competitivitatea globală

Figura 4 – Deturnare de fonduri publice

Sursa: Forumul Economic Mondial, Raportul privind competitivitatea globală

Figura 5 – Favoritism în deciziile funcționarilor din administrația publică

Sursa: Forumul Economic Mondial, Raportul privind competitivitatea globală

2.2. Prevenirea: mai puține situații prielnice corupției

Prevenirea reprezintă un pilon principal în lupta împotriva corupției. Multe state membre au creat norme și instituții specifice pentru a preveni corupția și a consolida integritatea în sectorul public¹⁷.

O provocare majoră pentru eficacitatea măsurilor de prevenire constă în asigurarea faptului că au la bază o diagnosticare atentă a riscurilor și a vulnerabilităților. Măsurile de prevenire trebuie să se axeze pe problemele pe care caută să le remedieze și să fie utilizate atunci când există o nevoie reală. În caz contrar, ele se pot transforma într-un simplu exercițiu birocratic. Fără o punere în aplicare și o monitorizare corespunzătoare, chiar și cea mai complexă strategie de prevenire va rămâne pur formală și va avea un impact redus asupra incidenței corupției.

O altă provocare este legată de fragmentare. Adesea, măsurile de prevenire nu duc la rezultate vizibile dacă nu fac parte dintr-o abordare cuprinzătoare. De exemplu, instruirea cu scop de sensibilizare va avea un efect minor dacă angajații care se confruntă cu dileme de integritate nu primesc îndrumări și sprijin permanent sau dacă instruirea nu este însoțită de reforme ale serviciului public care să introducă recrutarea pe bază de merit sau rotația personalului în cazul posturilor sensibile.

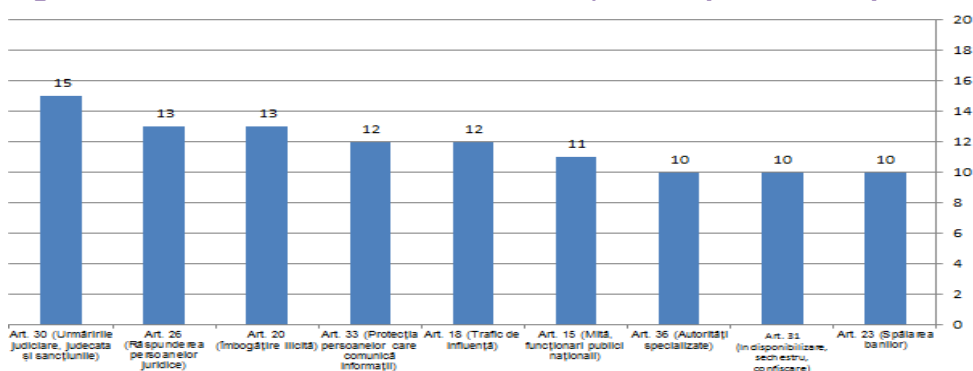
În sfârșit, sunt importante asumarea și responsabilitatea. Măsurile de prevenire pot să nu producă efectele dorite dacă nu există o direcție clară din partea conducerii și dacă regulile nu sunt aplicate și pe teren. O strategie de prevenire eficientă începe cu luarea de măsuri prompte și proporționale în urma incidentelor, inclusiv de proceduri disciplinare dacă este cazul, însoțite de comunicare și de gestionarea aparițiilor în mass-media în funcție de sensibilitatea aspectelor implicate.

2.3. Asigurarea unui răspuns eficient la corupție prin intermediul dreptului penal

Consiliul Europei, ONU și UE au instituit standarde internaționale pentru incriminarea corupției. Multe state membre au introdus reforme legislative substanțiale ca răspuns la aceste standarde, pentru eficientizarea procedurilor și consolidarea dispozițiilor anticorupție (acestea includ o mai bună definire a infracțiunilor, aplicarea unor sancțiuni mai severe în unele cazuri și instaurarea unor proceduri accelerate).

În ciuda acestor eforturi permanente, unele state membre se confruntă în continuare cu dificultăți. Prima analiză a punerii în aplicare de către statele membre a Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC) evidențiază o serie de provocări.

Figura 6 – Cele mai frecvente dificultăți întâmpinate în aplicarea UNCAC în UE

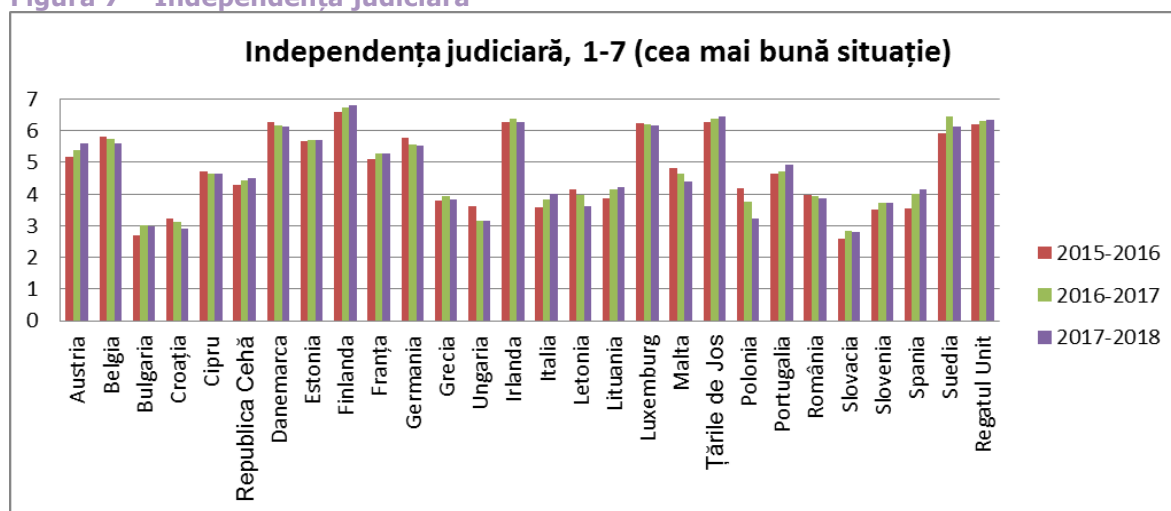
Sursa: Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate

¹⁷ Altele au cadre mai puțin sofisticate, dar se confruntă cu riscuri mai mici de corupție datorită mecanismelor, practicilor sau tradițiilor de prevenire consacrate.

Este extrem de important nu doar să existe dispoziții juridice, ci și ca instituțiile însărcinate cu aplicarea lor să funcționeze într-o manieră eficientă și imparțială. Este esențial ca organele judiciare, de urmărire penală și de aplicare a legii să fie independente și să dispună de finanțarea, resursele umane, capacitatea tehnică și profesionalismul necesare.

De asemenea, găsirea unui echilibru corect între privilegiile și imunitățile funcționarilor publici și asigurarea faptului că acestea nu sunt utilizate ca obstacole în calea investigării și a urmării penale efective a acuzațiilor de corupție încă reprezintă o problemă în unele state membre.

Figura 7 – Independența judiciară

Sursa: Indicele competitivității globale al Forumului Economic Mondial

Capacitatea unui sistem judiciar de a impune sancțiuni penale disuasive joacă un rol major de descurajare și face dovada unei politici eficiente de toleranță zero față de corupție.

2.4. Sectoare de politică selectate

Secțiunea de față analizează mai în profunzime provocările existente în două sectoare specifice: achizițiile publice și asistența medicală. Și unele sectoare economice, precum construcțiile și industriile extractive, reprezintă domenii cu risc ridicat. Dintre sectoarele administrației publice locale, cele mai predispuse la riscuri de corupție sunt planificarea și autorizațiile

Achizițiile publice reprezintă o parte semnificativă a economiilor naționale din UE (a se vedea [fișa separată](#)). Comisia a estimat valoarea totală a procedurilor de ofertare care depășesc pragurile stabilite în directivele UE privind achizițiile publice¹⁸ la aproximativ 14 % din PIB-ul UE în 2016¹⁹.

Având în vedere nivelul fluxurilor financiare generate și interacțiunea strânsă dintre sectorul public și cel privat, achizițiile publice sunt extrem de vulnerabile la fenomenul corupției.

¹⁸ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice.

¹⁹ Indicatori privind achizițiile publice

http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/public_procurement/index_en.htm#maincontentSec3.

pentru dezvoltarea urbană și deciziile privind gestionarea deșeurilor și modificarea încadrării funcționale a unei zone.

După cum remarca OCDE: „o guvernare defectuoasă în domeniul achizițiilor publice blochează concurența pe piață și mărește prețul plătit de către o administrație pentru bunuri și servicii, ceea ce se repercutează direct asupra cheltuielilor publice și, prin urmare, asupra resurselor contribuabililor”²⁰.

Într-un studiu din 2013 privind opt state membre s-a concluzionat că, în 2010, costurile directe generale ale corupției în domeniul achizițiilor publice în cinci sectoare economice selectate s-au situat între 1,4 miliarde EUR și 2,2 miliarde EUR.

Un studiu recent estimează costul anual al corupției în domeniul achizițiilor publice în statele membre ale UE la 5,33 miliarde EUR²¹.

Raportul anticorupție al UE (2014) a concluzionat că domeniul achizițiilor publice pare a fi cel mai vulnerabil în fața corupției în sectoare precum construcțiile, energia, transporturile, apărarea și asistența medicală. Urmărirea penală a cazurilor de corupție în domeniul achizițiilor publice din statele membre arată că cele mai frecvente probleme se întâlnesc în etapa anterioară prezentării ofertelor.

Printre cele mai frecvente practici se numără:

- elaborarea unor caiete de sarcini adaptate pentru a favoriza anumiți ofertanți;
- împărțirea licitațiilor publice în loturi mai mici pentru a evita procedurile concurențiale;
- conflictele de interese care îi afectează nu doar pe funcționarii din domeniul achizițiilor, ci și pe funcționarii superiori din cadrul autorităților contractante;
- utilizarea nejustificată a procedurilor de urgență sau a scutirilor de la obligația de publicare a licitațiilor.

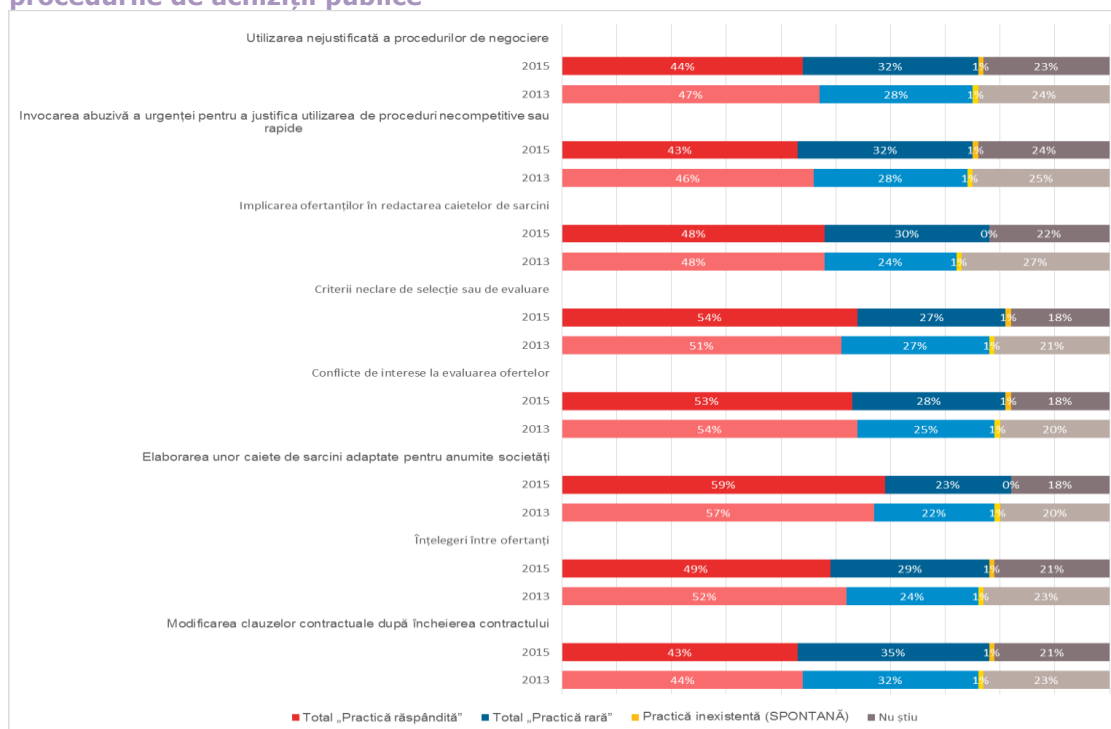
În același timp, ridică probleme și slaba monitorizare și verificare a etapei ulterioare atribuirii, lăsând loc pentru acțiuni cum ar fi justificarea insuficientă a amendamentelor la contractele de achiziții publice, modificarea intenționată a calității livrabilelor și plata unor comisioane ilegale.

Un sondaj Eurobarometru din 2015 privind întreprinderile confirmă faptul mai multe dintre aceste probleme continuă să provoace îngrijorare în rândul jucătorilor economici din statele membre ale UE.

²⁰ OCDE (2009), Principii pentru integritate în achizițiile publice, <http://www.oecd.org/ethics/48994520.pdf>.

²¹ RAND Europe (2016) „The Cost of Non-Europe in the area of Organised Crime and Corruption”, RAND Europe. Acest studiu se bazează pe date de la [Quality of Government Institute](http://www.qoi.gov.uk).

Figura 8 – Percepții despre gradul de răspândire a practicilor de corupție în procedurile de achiziții publice

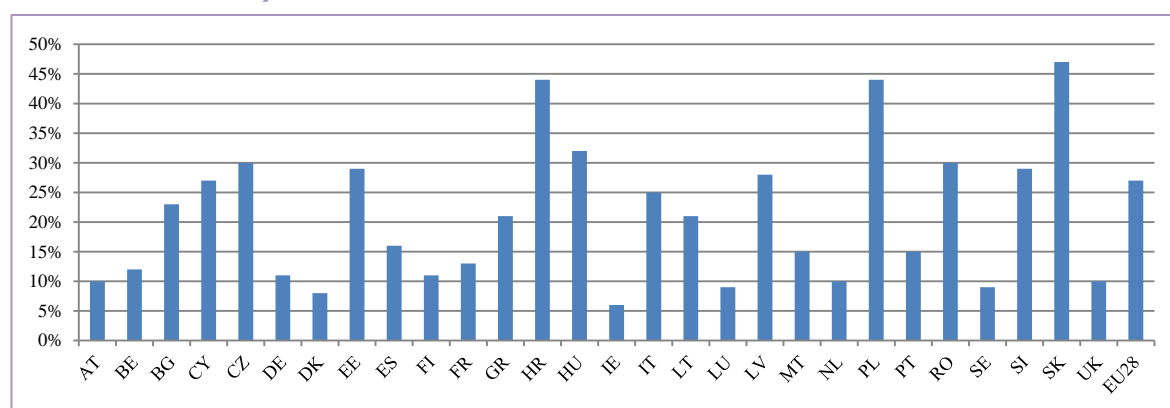

Sursa: Sondajul Eurobarometru Flash 428 (2015) – „Atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE”²².

În mod evident, utilizarea procedurilor de negociere și de atribuire directă este justificată în anumite circumstanțe, însă în unele cazuri acestea sunt folosite anume pentru a evita procedurile concurențiale obligatorii. În unele state membre, utilizarea procedurilor neconcurențiale depășește cu mult media UE.

Utilizarea nejustificată a procedurilor de negociere poate crește riscul practicilor de corupție. De asemenea, licitațiile cu oferte unice pe piețele concurențiale pot fi utilizate ca indicator al unor posibile riscuri de corupție în domeniul achizițiilor publice, mai ales atunci când există și alte semnale de avertisment.

Figura 9 – Proporția contractelor pentru care a existat o ofertă unică (cu excepția contractelor-cadru) 2006-2017

Sursa: Comisia Europeană, pe baza datelor din JO/TED (Croatia 2013-2016, România și Bulgaria 2007-2016)

²² Sondajul Eurobarometru Flash 428 (2015) „Atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE” <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instrument/FLASH/surveyKy/2084>.

2.4.1. Corupția în domeniul asistenței medicale

Sectorul asistenței medicale este unul dintre sectoarele în care mica corupție reprezintă un risc în anumite circumstanțe. Aceasta ia forma unor plăți neoficiale pentru obținerea unui tratament diferențiat. Acest tip de corupție pare să fie larg răspândit în doar câteva state membre ale UE, însă acolo unde există, are consecințe negative considerabile pentru accesul universal la [asistența medicală](#). Mai multe state membre au reușit să înregistreze progrese semnificative în ultimii ani. Unele state membre au înregistrat progrese în reducerea plăților informale printr-o combinație de campanii de sensibilizare, investigare și urmărire penală activă a cazurilor și acoperire mediatică. Deși cauzele profunde ale acestui fenomen sunt complexe, în țările cele mai afectate ele cuprind o acceptare generală a mitei ca practică adânc înrădăcinată, salarii mici pentru profesioniștii în domeniul sănătății, structuri de conducere ineficiente și mecanisme de control ineficace²³. De asemenea, fragmentarea cadrului juridic poate crea porțițe de scăpare și incertitudine, permițând proliferarea plăților neoficiale.

Sondajele efectuate în rândul locuitorilor Uniunii privind experiența lor directă legată de corupție confirmă acest tablou, deși mai multe state membre continuă să se lupte cu riscuri semnificative de corupție în sectorul asistenței medicale. Pe lângă plățile informale, riscurile de corupție în domeniul asistenței medicale se referă și la aspecte precum accesul privilegiat și practica duală²⁴, marketingul incorect, achiziționarea și certificarea dispozitivelor medicale și

achiziționarea și autorizarea medicamentelor²⁵.

3. PÂRGHII DE POLITICĂ PENTRU DEPĂȘIREA PROVOCĂRIILOR

Transparența și responsabilitatea sunt, fără îndoială, cele mai importante ingrediente pentru reducerea la minimum a corupției²⁶. Alte elemente esențiale în acest sens sunt **integritatea în alegeri** și un **regim transparent și responsabil de finanțare a partidelor politice**. **Urmărirea penală efectivă** a cazurilor de corupție, **procesele echitabile** și aplicarea fermă a unor **pedepse disuasive** pentru infracțiunile legate de corupție sunt de importanță majoră în promovarea prevenirii. O **protecție juridică eficace a denunțătorilor** și prezența **mass-mediei independente și a societății civile** reprezintă părți esențiale ale unui cadru anticorupție de succes.

Asigurarea respectării legii trebuie să fie completată de o politică de prevenire riguroasă, care poate fi pusă în aplicare numai în contextul îmbunătățirii calității instituțiilor și a guvernantei în sectorul public.

Măsurile politice adecvate diferă de la o țară la alta. Măsurile detaliate în secțiunea de față sunt necesare, dar nu sunt exhaustive și nici nu constituie o garanție pentru eradicarea corupției²⁷. O condiție esențială pentru reușita oricărei politici este voința politică de la vârf, atât din partea politicianilor aleși, cât și a funcționarilor desemnați. De asemenea, trebuie să existe un sistem judiciar independent și imparțial care să demonstreze disponibilitatea și capacitatea de a investiga, de a urmări penal și de a sancționa corupția.

²³ Ecorys (2017): Updated study on corruption in the healthcare sector.

<https://ec.europa.eu/home-affairs/e-library/documents/policies/en?policy=456>

²⁴ Practica duală se referă la medicii care lucrează atât în instituții medicale publice, cât și private.

²⁵ A se vedea nota de subsol 23.

²⁶ OCDE (2013) „Document tematic: Corupția și creșterea economică”.

²⁷ Astfel de măsuri sunt recomandate periodic în evaluările *inter pares* efectuate în contextul Grupului de state împotriva corupției al Consiliului Europei (GRECO), al Convenției ONU împotriva corupției (UNCAC) și al OCDE.

Corupția poate fi redusă atunci când există o schimbare reală de mentalitate în cadrul organismelor publice și al societății în ansamblu. Simpla adoptare a unor acte legislative statutare sau a unor măsuri administrative nu este suficientă, dar aplicarea acestora cu eficiență și consecvență va aduce rezultate concrete în combaterea corupției. Unele state membre care s-au confruntat cu provocări majore în combaterea corupției au instituit cadre juridice și instituționale complexe și sofisticate și au adoptat numeroase strategii sau programe țintite. Alte state membre dispun de cadre mai puțin cuprinzătoare, dar se confruntă cu riscuri mai mici de corupție. Acest lucru se datorează mecanismelor, practicilor sau tradițiilor de prevenire consacrate, constând de exemplu în implicarea furnizorilor și a beneficiarilor serviciilor publice sau în niveluri ridicate de transparență.

3.1. Utilizarea politicilor de prevenire

Transparența este un instrument deosebit de puternic în lupta împotriva corupției. Libertatea de acces la informații îmbunătățește buna guvernare și contribuie la responsabilizarea administrației publice. În domeniile cu risc deosebit, cum sunt asistența medicală și achizițiile publice, prezentarea promptă și proactivă a datelor relevante într-un format clar și care înlesnește căutarea poate elimina într-o mare măsură situațiile prielnice corupției și poate permite supravegherea de către cetățeni a deciziilor cu impact financiar major.

Există o tendință generală către o guvernare mai deschisă și o disponibilitate pe scară mai largă a datelor publice. 21 de state membre ale UE sunt părți la Parteneriatul pentru o guvernare deschisă, o inițiativă multilaterală care are ca scop asigurarea unor angajamente concrete din partea administrației publice în sensul promovării transparenței, al consolidării poziției, al combaterii corupției și al

valorificării noilor tehnologii pentru consolidarea guvernantei²⁸.

Consolidarea integrității în administrația publică, inclusiv prin întărirea **componentei bazate pe merit**²⁹ și prin aplicarea unei politici eficace de **prevenire a corupției**, presupune rezolvarea unor probleme precum conflictul de interese, clientelismul și favoritismul. Doar astfel poate fi împiedicată apariția unui mediu favorabil traficului ascuns de influență necuvenită între jucătorii publici și cei privați.

În lumea complexă a elaborării politicilor publice, administrațiile publice doresc să se angajeze într-un dialog permanent cu părțile interesate externe pentru a se asigura că toți cei interesați se fac auziți. Deoarece activitățile de lobby pot crește riscul de corupție și de deturnare a dispozițiilor legale³⁰, este de dorit să fie instituite mecanisme de monitorizare a acestor activități și de asigurare a transparenței, fie prin legislație, fie prin înregistrarea voluntară a persoanelor care desfășoară activități de lobby. Generând claritate cu privire la relația dintre autorități și părțile interesate externe, astfel de mecanisme pot contribui la reducerea riscului de corupție. Până în prezent, relativ puține state membre au adoptat astfel de măsuri, deși unele planifică elaborarea de acte legislative sau norme ori pun în discuție posibile mecanisme noi.

²⁸ <http://www.opengovpartnership.org/about>

²⁹ Charron, N., Dahlström, C. & Lapuente, V. (2016) „[Measuring Meritocracy in the Public Sector in Europe](#)”, European Journal on Criminal Policy and Research, volumul 22, numărul 3, p. 499-523.

³⁰ Acest termen se referă la situația în care, în loc să acționeze în interesul public, agențiile de stat cu capacități de reglementare promovează preocupările comerciale sau politice ale unor grupuri de interese particulare care domină industria sau sectorul specific în care activează agenția.

3.2. Mecanisme externe și interne riguroase de verificare administrativă

Mecanismele de verificare din cadrul organismelor publice au un rol important în prevenirea și identificarea corupției. Deși asigurarea respectării legii este extrem de importantă în lupta împotriva corupției, corupția adânc înrădăcinată poate fi combătută eficient numai printr-o abordare cuprinzătoare, menită să intensifice mecanismele de prevenire și de verificare la toate nivelurile administrației publice. Curțile de audit puternice și independente pot avea un rol principal în promovarea reformelor anticorupție, în elaborarea de analize ale riscului de corupție și în sesizarea altor autorități relevante cu privire la cazurile de corupție suspectate. În mai multe state membre, verificările interne (în special la nivel local) sunt încă slabe și necoordonate și ar putea fi consolidate în combinație cu politici de prevenire solide pentru a obține rezultate concrete și durabile.

3.3. Declararea averilor și a intereselor

Declararea averilor funcționarilor aflați în posturi sensibile este o practică ce contribuie la consolidarea răspunderii funcționarilor publici, asigură o mai mare transparență și facilitează depistarea potențialelor cazuri de îmbogățire ilicită, conflicte de interese și incompatibilități, precum și identificarea și investigarea potențialelor practici de corupție. Un sistem eficace de declarare a averilor poate contribui la transparentizarea serviciului public, care se va bucura de o mai mare încredere din partea oamenilor.

În ceea ce privește declararea averilor de către funcționarii aleși, există diferite abordări, de la obligația de a face public un volum considerabil de informații până la politici de declarare mai limitată sau de nedeclarare. Declararea averii nu implică automat publicarea, aceasta trebuind să fie pusă în balanță cu dreptul la protecția datelor. Unele state membre care aplică sisteme de declarare a averilor nu publică toate aceste declarații. Ele impun însă ca funcționarii

publici să transmită autorităților competente declarații de avere detaliate. Pentru funcționarii publici de specialitate din anumite sectoare, declararea averii ar putea fi o soluție pentru evitarea conflictelor de interese. În toate aceste abordări diferite, există o tendință generală de a impune cerințe mai stricte de declarare a averii pentru funcționarii publici.

Verificarea reprezintă o componentă importantă în orice sistem eficient de declarare a averii. În unele state membre, organismele care monitorizează declararea averilor dispun de competențe și de instrumente limitate. În altele, există puține dovezi care să ateste aplicarea activă sau asigurarea respectării acestor norme. În câteva țări, sistemul de verificare este complex și greoi, ceea ce îi reduce eficacitatea. Puține state membre dispun de un sistem de verificare amănunțită. În cele care dispun de un astfel de sistem, controalele substanțiale sunt realizate de agenții anticorupție/de integritate independente, care dispun de competențele și de instrumentele necesare pentru a verifica originea averilor funcționarilor publici în cauză cu ajutorul unei game largi de baze de date (administrația fiscală, registrul comerțului etc.) în vederea identificării eventualelor declarații incorecte.

3.4. Abordarea conflictelor de interese

Conflictul de interese în procesul decizional, în alocarea fondurilor publice și în achizițiile publice, în special la nivel local, constituie un model recurent în numeroase state membre. Conflictul de interese reflectă o situație în care funcționarii publici acționează sau intenționează să acționeze ori lasă impresia că acționează în interes personal³¹. Prin urmare, chestiunea

³¹ Consiliul European a definit conflictul de interese ca fiind o situație „în care funcționarul public are un interes personal care este de natură să influențeze sau să pară că influențează îndeplinirea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale oficiale”, prin interes personal înțelegându-se „orice avantaj

conflictului de interese a fost inclusă în sfera de aplicare a unei game largi de instrumente anticorupție și de mecanisme de revizuire, inclusiv în cele prevăzute de Convenția ONU împotriva corupției (UNCAC), de GRECO și de OCDE.

Reglementările și sancțiunile aplicabile conflictelor de interese variază pe teritoriul UE. Unele state membre dispun de o legislație specifică ce vizează o paletă largă de funcționari publici aleși și desemnați, precum și de agenții specializate însărcinate cu efectuarea de controale.

Conflictul de interese este abordat și în legislația sectorială, cum ar fi cea din domeniul achizițiilor publice. Nivelul de control variază de la un stat membru la altul, unele state având agenții independente de monitorizare, iar altele bazându-se pe comisii de etică din subordinea parlamentului țării.

La fel ca în cazul declarațiilor de avere, este esențial ca declarațiile să fie verificate pentru a se preveni în mod efectiv conflictele de interese. Aceasta înseamnă o capacitate de monitorizare adecvată și existența instrumentelor necesare pentru o verificare eficientă. Dificultățile deosebite care apar în unele cazuri sunt generate de faptul că sancțiunile aplicabile funcționarilor aleși sunt ușoare și insuficiente.

Un domeniu concret de risc se referă la mobilitatea forței de muncă între sectorul public și cel privat. Interdicțiile privind desfășurarea anumitor activități de către funcționarii publici pe durata exercitării mandatului pot contribui la eliminarea

în favoarea sa, a familiei sale, a rudelor apropiate, a prietenilor și a persoanelor sau a organizațiilor cu care acesta are sau a avut legături de afaceri sau politice”.

Această definiție include și orice obligație conexă de natură financiară sau civilă. A se vedea Recomandarea nr. R (2000) 10 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind codurile de conduită pentru funcționarii aleși:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/documents/Rec\(2000\)10_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/documents/Rec(2000)10_EN.pdf).

acestor îngrijorări. Printre normele clare de combatere a fenomenului „ușilor turnante” se numără perioadele existenței stării de incompatibilitate și realizarea efectivă a verificărilor și a transferurilor între cele două sectoare, precum și aplicarea de sancțiuni disuasive pentru încălcarea normelor. Astfel de norme sunt esențiale pentru promovarea integrității și eliminarea situațiilor prielnice corupției.

3.5. Protejarea eficientă a denunțătorilor

Protejarea denunțătorilor contribuie la prevenirea și identificarea corupției și a altor fapte ilegale din sectorul public și din cel privat. În unele state membre ale UE, normele culturale descurajează uneori dezvăluirile din partea personalului. Protejarea denunțătorilor înseamnă mai mult decât consacarea conceptului în prevederile juridice — este nevoie de schimbări de mentalitate pe termen lung. Pe termen scurt, țările pot adopta și pune în aplicare legi pentru a stabili clar faptul că nu sunt tolerate represaliile împotriva denunțătorilor. Consiliul Europei a emis o recomandare detaliată în 2014, în care a stabilit 29 de principii privind protecția denunțătorilor, cum ar fi acela că sarcina probei trebuie să îi revină angajatorului în cazurile de presupuse represalii³².

Denunțătorii au nevoie de asistență juridică și psihologică. Alegerea între finanțarea din fonduri publice sau private pentru serviciile de consultanță și de sprijin ridică întrebări complexe cu privire la impactul asupra independenței acestora. Exemplele din Regatul Unit și Țările de Jos arată că există modalități diferite de a asigura sprijinul. În Regatul Unit, un rol principal este jucat de o organizație caritabilă cu autofinanțare numită Public Concern at Work. Țările de Jos au înființat recent o Casă a denunțătorilor (*Huis voor Klokkeluiders*)

³² Recomandarea Consiliului Europei privind protecția denunțătorilor http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cj/Whistleblowers/protecting_whistleblowers_en.asp.

În cadrul instituției Ombudsmanului național, care gestionează rapoartele venite din sectorul public și privat, oferă consiliere și demarează investigații privind faptele ilegale semnalate.

La fel ca în alte domenii, punerea în aplicare este esențială. Despre unele țări se consideră în general că au o legislație bună privind denunțatorii, dar că nu o pun în practică suficient³³. Una dintre concluziile unui atelier de schimb de experiență organizat de Comisie în 2015 este aceea că o lege se dovedește cu atât mai eficientă cu cât adoptarea ei este rezultatul unei dezbateri publice ample și al unui efort de sensibilizare, societatea civilă având un rol esențial în dezbaterile respective³⁴.

3.6. Investigarea, urmărirea penală și sancționarea corupției

Capacitatea unui sistem judiciar de a impune sancțiuni penale disuasive joacă un rol major de descurajare și reprezintă un semn clar al intoleranței față de corupție.

Pentru eliminarea obstacolelor care împiedică sistemul judiciar să urmărească penal în mod efectiv și să pedepsească corupția pot fi necesare măsuri de combatere a problemelor procedurale, bugetare și legate de calitatea personalului. Alte măsuri implică îmbunătățirea dispozițiilor legale excesive sau neclare privind ridicarea imunităților, precum și a termenelor de prescripție care împiedică finalizarea cazurilor complexe, în special în combinație cu procedurile greoaie sau normele inflexibile privind accesul la informații bancare, care obstrucționează

³³ Transparency International, Denunțarea în Europa: Protecția juridică a denunțătorilor în UE, <https://www.coe.int/en/web/cdcj/activities/protecting-whistleblowers>.

³⁴ Programul de schimb de experiență în materie de anticorupție http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme/index_en.htm.

investigațiile financiare și cooperarea transfrontalieră.

Dar elementul esențial pentru gestionarea eficace a cazurilor de corupție, inclusiv la nivel înalt, este capacitatea sistemului judiciar de a acționa independent, făcând dreptate în cazurile de corupție într-un mod obiectiv și imparțial, fără influențe nejustificate.

Independența reală și percepută³⁵ a sistemului judiciar are impact și asupra prevenirii criminalității în general, inclusiv a infracțiunilor din sfera corupției.

Integritatea în cadrul sistemului judiciar este esențială pentru asigurarea independenței și a imparțialității. Corupția nu apare numai în relația dintre personalul din justiție și alte părți (entități publice și private, procurorii și acuzații din cauzele penale), ci și în relațiile interne din sistemul judiciar, de exemplu la nivelul numirilor, al repartizării cauzelor și al posibilităților de avansare în carieră. Existența unor așteptări clare privind integritatea, a unui parcurs profesional bine definit și a unor proceduri de numire credibile și bazate pe merite la toate nivelurile contribuie în mare măsură la o justiție independentă și performantă.

4. EXAMINARE COMPARATIVĂ A STADIULUI ACTUAL AL POLITICILOR

La fel ca în cazul tuturor legilor și modificărilor instituționale, pot exista unele implicații bugetare legate de resurse (în special de cele umane) și de costurile pe termen scurt, cum ar fi cele pentru noile sisteme informatice. Modificările structurale și legislative produc rezultate în special pe termen mediu și lung, iar beneficiile pe termen lung au fost evaluate ca depășind în mod substanțial costurile pe termen scurt. Politicile de reducere a corupției sunt în beneficiul întreprinderilor dinamice și

³⁵ Tabloul de bord al UE privind justiția (2016) cuprinde rezultatele sondajelor Eurobarometru privind percepția cetățenilor și a întreprinderilor asupra independenței sistemului judiciar.

competitive, al contribuabililor și al societății în general, limitând totodată situațiile prielnice abuzului de către persoane cu interese private.

Următoarele exemple din statele membre ilustrează o serie de politici care au fost sau sunt în curs de a fi puse în aplicare. Deși nu există o soluție universal valabilă pentru problema corupției, aceste scurte exemple ar trebui considerate studii de caz despre ceea ce se poate obține cu suficientă voință politică și cu atenție la detaliile tehnice.

Promovarea activă a integrității sectorului public în Țările de Jos

Integritatea, transparența și asumarea responsabilității sunt promovate în mod activ în administrația publică neerlandeză. Înființat de Ministerul de Interne și al Relațiilor din cadrul Regatului, Biroul pentru Promovarea Integrității Sectorului Public (BIOS) este un institut independent care încurajează și sprijină sectorul public în conceperea și punerea în aplicare a politicilor de integritate.

În plus, multe orașe și comunități neerlandeze aplică politici locale de integritate, ceea ce a îmbunătățit identificarea cazurilor de integritate. Politicile locale în materie de integritate au evoluat în ultimii 20 de ani, devenind o parte integrantă a guvernanței la nivel local.

Sistemul de declarare a averii și a intereselor din România

În 2007, în România s-a înființat Agenția Națională de Integritate (ANI), având scopul de a verifica declarațiile de avere și eventualele incompatibilități și conflicte de interese ale titularilor de funcții publice. Agenția a devenit operațională în 2008. Drumul către instituirea unei agenții funcționale a fost dificil, dar s-au depus eforturi semnificative pentru a dezvolta și consolida capacitatea instituțională a agenției și o jurisprudență consistentă în instanțele de judecată. ANI și-a construit un palmares consistent de investigații, constatări/sesizări și sancțiuni. De

asemenea, agenția a creat un portal public unde sunt publicate toate declarațiile de avere și de interese depuse de titularii de funcții publice, o măsură importantă pentru transparență. În total, agenția prelucrează anual peste jumătate de milion de declarații. De asemenea, s-au luat măsuri pentru a oferi îndrumări privind incompatibilitățile și conflictele de interese, privind completarea declarațiilor de avere și de interese și pentru instruirea punctelor de contact din instituțiile publice, în vederea sensibilizării și a îmbunătățirii eficienței și a exactității procedurii de depunere a declarațiilor.

Protejarea denunțătorilor în Irlanda și în Regatul Unit

Legea din 1998 a Regatului Unit privind divulgarea informațiilor în interes public este considerată deschizătoare de drumuri în UE³⁶. Această lege vizează protejarea interesului public prin apărarea la locul de muncă a persoanelor care fac dezvăluiri despre fapte ilegale, nu numai legate de corupție. Legea din Regatul Unit oferă un model bun și din alt punct de vedere: abordarea sa etapizată încurajează în primul rând raportarea la nivel intern sau către autoritățile de reglementare atunci când este posibil, permițând divulgarea pe scară mai largă în cazurile în care se justifică. Divulgarea externă necesită o fundamentare mai riguroasă.

Legea din 2014 a Irlandei privind protecția divulgării informațiilor se bazează pe sistemul din Regatul Unit și merge mai departe, impunând ca organismele din sectorul public să instituie politici în materie de denunțare care să îndeplinească cerințele legii. Legea se aplică angajaților din sectorul public și privat, contractanților, stagiariilor, personalului agențiilor, foștilor angajați și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Spre

³⁶ Pentru mai multe detalii, a se vedea „Setul de instrumente privind calitatea administrației publice”, p. 139 <http://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=13941&langId=en>.

deosebire de legile din alte țări, care impun ca denunțatorii să demonstreze că acționează „cu bună-credință” sau „în interesul public”, în Irlanda motivația dezvăluirii este irelevantă. Dispozițiile încurajează toate categoriile de persoane enumerate mai sus să semnaleze faptele ilegale și ușurează apărarea celor care le raportează. Sunt disponibile măsuri provizorii pentru persoanele concediate pentru că au divulgat informații sub protecție. Legea irlandeză prevede, de asemenea, existența unui „destinatar independent al informațiilor divulgate” – un judecător în funcție sau pensionat – care să primească informațiile conținând materiale deosebit de sensibile.

Transparența și utilizarea datelor deschise și a achizițiilor electronice pentru prevenirea și identificarea corupției în Croația, Estonia, Portugalia și Slovenia

Culegerea, monitorizarea și publicarea regulată și sistematică a unor date cuprinzătoare privind achizițiile publice intensifică transparența și contribuie la prevenirea corupției.

Aplicația online a Comisiei de prevenire a corupției din Slovenia („Supervisor”) oferă informații despre tranzacțiile comerciale ale unei mari varietăți de organisme publice, indicând părțile contractante, beneficiarii cei mai importanți, entitățile juridice afiliate, datele, sumele și scopul tranzacțiilor. Aceasta oferă o imagine de ansamblu asupra cheltuielilor în valoare medie de 4,7 miliarde EUR efectuate anual de sectorul public pentru bunuri și servicii. De asemenea, aplicația prezintă detalii cu privire la consiliile de administrație și de supraveghere ale tuturor societăților deținute și controlate de stat și la rapoartele anuale ale acestora. Acest sistem de asigurare a transparenței facilitează depistarea neregulilor în contractele de achiziții publice și în cheltuielile publice.

Portugalia are un portal web național, BASE, în care sunt centralizate informațiile privind achizițiile publice. BASE primește date privind procedurile deschise și restrânse anterioare atribuirii de la ediția electronică a Jurnalului

Oficial al Portugaliei și de la platformele electronice certificate. Toate autoritățile publice contractante utilizează domeniul rezervat din portal pentru a înregistra date privind contractele, pentru a încărca contractele și pentru a introduce informații privind executarea acestora. Între anii 2008 și 2011, BASE a făcut publice numai contractele care au făcut obiectul unor atribuiri directe. Începând din ianuarie 2012, BASE trebuie să facă publice toate contractele atribuite în cadrul tuturor tipurilor de proceduri reglementate de Codul contractelor de achiziții publice. De asemenea, pe portal sunt publicate informații privind executarea contractelor.

În martie 2013, un ONG local din Croația a lansat un portal internet și o bază electronică de date privind achizițiile publice. Baza de date consolidează informații privind derularea procedurilor de achiziții publice și societățile implicate în procedurile respective. Aceasta este disponibilă publicului în mod gratuit. Baza de date electronică conține, de asemenea, informații despre averile și interesele funcționarilor publici, în conformitate cu normele de declarare a averilor. Aceste date agregate permit efectuarea de controale încrucișate.

Urmărirea penală a dării de mită la nivel transnațional în Regatul Unit

Statele membre care combat în mod eficient corupția din interiorul granițelor proprii se confruntă adesea cu provocări în ceea ce privește comportamentul societăților lor comerciale în străinătate, în special în țările în care practicile de corupție sunt larg răspândite.

Legea din 2010 a Regatului Unit privind darea sau luarea de mită creează un cadru juridic care nu se limitează și cerințele Convenției OCDE privind combaterea mituirii. Autoritățile au publicat, de asemenea, ghiduri³⁷ care ajută întreprinderile să se adapteze la

³⁷ Ghiduri ale Oficiului pentru Fraude Grave

<https://www.sfo.gov.uk/publications/guidance-e-policy-and-protocols/bribery-act-guidance/>.

Legea privind darea sau luarea de mită din 2010.

Concret, Legea privind darea sau luarea de mită din 2010 introduce o răspundere strictă pentru întreprinderile care nu reușesc să prevină acte de mituire comise în numele lor de persoane asociate pentru a obține sau a păstra un avantaj comercial sau conex. Astfel, organizațiile comerciale comit infracțiunea de neprevenire a dării de mită dacă angajații sau alte persoane asociate lor comit infracțiuni de dare de mită. Dacă organizația comercială are instituite proceduri corespunzătoare, ea poate folosi acest lucru în apărarea sa. Stabilind astfel de stimulente puternice pentru ca întreprinderile să prevină darea de mită, legea este considerată un factor de descurajare eficace și a determinat adoptarea unor proceduri de prevenire cuprinzătoare de către societăți.

Oficiul pentru Fraude Grave din Regatul Unit (*Serious Fraud Office – SFO*) a demonstrat rezultate bune³⁸ în investigarea și urmărirea penală a cazurilor grave de dare de mită la nivel transnațional, inclusiv în cazuri legate de activitățile unor mari întreprinderi britanice. Recent, oficiul a încheiat două acorduri de suspendare a urmării penale³⁹ în cazuri de urmărire penală în temeiul secțiunii 7 din Legea privind darea sau luare de mită din 2010, care se referă la neprevenirea dării de mită.

Data: 22.11.2017

³⁸ Cazuri ale Oficiului pentru Fraude Grave <https://www.sfo.gov.uk/our-cases/>.

³⁹ Acorduri de suspendare a urmării penale

<https://www.sfo.gov.uk/publications/guidance-policy-and-protocols/deferred-prosecution-agreements/>.

5. RESURSE UTILE

- Raportul anticorupție al UE
https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report_en
- Setul de instrumente privind calitatea administrației publice
<http://ec.europa.eu/esf/toolbox>
- Indicatorii Băncii Mondiale privind guvernanta la nivel mondial
<http://info.worldbank.org/governance/wgi/pdf/WGi.pdf>
- Principiile OCDE pentru integritate în achizițiile publice
<http://www.oecd.org/gov/ethics/48994520.pdf>
- Comisia Europeană, Statistici oficiale privind corupția
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/official_corruption_statistics_2011_2013_jan16_en.pdf
- Grupul de state împotriva corupției din cadrul Consiliului Europei
http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/index_en.asp
- Recomandarea Consiliului Europei privind protecția denunțătorilor
http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cdcj/Whistleblowers/protecting_whistleblowers_en.asp